

MEMORIA PATRIMONIULUI INDUSTRIAL - PROIECT DE ARHEOLOGIE INDUSTRIALĂ

Lenuța CHIRIȚĂ

Conștienți de importanța prezervării mărturiilor industriale materiale și imateriale, a necesității salvării de la distrugere, degradare sau instrăinare, prin păstrarea și conservarea documentelor, vestigiilor scrise sau fotografice și a urmelor materiale pe care acestea le-au lăsat în peisaj, specialiștii Muzeului Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu” și-au propus să înceapă o vastă campanie de identificare, inventariere și cercetare a vestigiilor industriale aflate în pericol.

Proiectul *Memoria patrimoniului industrial*, finanțat de Administrația Fondului Cultural Național, se va desfășura pe o perioadă de un an, în județele Iași, Vaslui și Suceava, urmând ca, în viitor, să se extindă în toată Moldova. Acest proiect nu va putea epuiza inventarierea și cercetarea tuturor obiectivelor existente, dar va fi o bază de pornire pentru proiectele ulterioare.

Proiectul se adresează specialiștilor din domeniile industriale vizate, din muzee (muzeografi, conservatori, restauratori), elevilor, studenților, adulților pasionați de cultura tehnică. Principalele activități care vor fi derulate vizează cercetarea și inventarierea patrimoniului industrial din Moldova, realizarea Muzeului Virtual de Arheologie Industrială (MAIV), promovarea valorilor patrimoniului industrial și sensibilizarea opiniei publice și a factorilor de decizie pentru salvarea patrimoniului industrial.

Trebuie spus că au existat preocupări de cercetare în domeniul arheologiei industriale și în anii trecuți, în special pentru județul Iași, concretizate prin comunicări la sesiuni științifice și simpozioane, expoziții tematice, fără a exista însă un program

coerent de cercetare sistematică, pe criterii științifice. Grație studiilor efectuate, nu se pornește acum de la zero. Se cunoaște potențialul de patrimoniu industrial mobil și imobil al obiectivelor cu tradiție din județul Iași, cum ar fi: Atelierele Nicolina, Fabrica de Țigarete, Regia Autonomă de Transport în Comun, Fabrica de bere Păcurari, Fabrica de sfori, Atelierele CFR, Depoul de locomotive din Pașcani etc. De-a lungul anilor, Muzeul Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu” a ținut legătura cu aceste firme, reușind să-și îmbogățească patrimoniul prin transferul multor mașini-unelte, aparate și instalații tehnologice de valoare. Astfel, în anul 1998 au fost aduse de la Fabrica de Țigarete două mașini de tipărit de la începutul secolului al XX-lea și de la Teatrul Național „Vasile Alecsandri” din Iași, cazanele de la Centrala termică, fabricate la sfârșitul secolului al XIX-lea. Din păcate, spațiile de expunere și de depozitare ale muzeului sunt limitate, din această cauză pledăm pentru conservarea și valorificarea patrimoniului industrial *in situ*, crearea de muzee de firmă și introducerea turismului industrial.

Redăm mai jos o scurtă prezentare a proiectului *Memoria patrimoniului industrial*:

I. Coordonator:

Muzeul Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu” Iași

II. Parteneri:

- Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Iași ;

- Centrul de Restaurare și Conservare a Patrimoniului Cultural Iași ;

- Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” Vaslui ;

- Complexul Muzeal „Bucovina” Suceava;

III. Obiective generale:

- Prezervarea valorilor de patrimoniu industrial și tehnic din Moldova;

IV. Obiective specifice:

- Inventarierea și cercetarea științifică a patrimoniului industrial material și imaterial;

- Conservarea digitală a patrimoniului industrial și tehnic, material și imaterial, din Moldova prin realizarea sitului *Muzeul Virtual de Arheologie Industrială (MAIV)*;

- Sensibilizarea opiniei publice și a factorilor de decizie pentru salvarea valorilor de patrimoniu industrial;

V. Durata proiectului: mai 2006-aprilie 2007

Locurile de desfășurare a proiectului : *România, Județele Iași, Vaslui, Suceava (Iași, Pașcani, Târgu Frumos, Hârlău, Vaslui, Bârlad, Suceava, Burdujeni, Câmpulung, Gura Humorului, Cacica, Vatra Dornei etc.);*

VI. Activitățile principale:

1. Inventarierea și analiza științifică a patrimoniului industrial și tehnic din Județele Iași, Vaslui și Suceava;

Realizarea activităților propuse implică elaborarea unei strategii de lucru care să permită echipelor, formate din specialiștii muzeului și ai partenerilor implicați în proiect, să acopere cercetarea pe zone și domenii de interes. În acest sens se crează următoarele module de lucru:

Modul I Iași: muzeografi, traducători, responsabil PR, inginer sistem, administrator MAIV, operator PC, fotografi, operator multimedia, secretar auditor;

Modul II Iași – *Investigare și conservare:* experți restauratori, conservatori;

Modul III Vaslui: muzeografi, conservatori, operator multimedia;

Modul IV Suceava: muzeografi, conservatori, operator multimedia;

Se urmărește fotografierea, filmarea, consemnarea stării de conservare cât și a urgențelor de restaurare și culegerea mărturiilor privitoare la patrimoniul industrial material și imaterial.

Toate materialele colectate vor fi studiate și se va solicita consultanță de specialitate. În acest scop se vor organiza întâlniri de lucru în Iași, Vaslui și Suceava. Se va forma o bază de date concretizată prin realizarea unei arhive digitale, de care vor beneficia atât Muzeul Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu”, cât și partenerii săi.

2. Realizarea Muzeului Virtual de Arheologie Industrială (MAIV);

Site-ul internet MAIV va beneficia de arhiva digitală, realizată în urma cercetărilor pe teren și a centralizării datelor, cumulate cu informațiile deja existente în baza de date a Muzeului Științei și Tehnicii și a partenerilor. Site-ul MAIV va fi realizat în limbile română și engleză, într-un format interactiv, cu posibilități de căutare multiple: după zona geografică, după felul patrimoniului (material, imaterial), după domeniul tehnic. Va exista o galerie foto cu texte explicative. Prin Forum se va cunoaște punctul de vedere al vizitatorilor, sugestiile acestora și posibilitatea de a îmbogăți patrimoniul

virtual al muzeului prin contribuțiile lor. Se vor introduce link-uri cu adresele partenerilor implicați în proiect. În funcție de interesul vizitatorilor, site-ul se va dezvolta continuu, prin ideile dezbătute pe Forum ca și prin implicarea altor firme care nu au fost în faza inițială.

3. Diseminarea rezultatelor proiectului și promovarea patrimoniului industrial de valoare;

Diseminarea rezultatelor proiectului și promovarea patrimoniului industrial reprezentativ este în strânsă legătură cu activitățile menționate și urmărește promovarea și punerea în valoare a rezultatelor pe tot parcursul proiectului. Site-ul MAIV va fi un mijloc de comunicare direct și eficient cu publicului vizitator. Pentru desfășurarea subactivităților propuse va fi necesară încheierea de parteneriate cu reprezentanți media, precum și cu operatori din domeniul turismului. Prin semnalări mass-media și apeluri de salvare a patrimoniului de arheologie industrială se urmărește sensibilizarea opiniei publice și a factorilor de decizie, precum și conștientizarea necesității prezervării *memoriei patrimoniului industrial*.

VII. Contribuția partenerilor:

Fiecare partener implicat în proiect participă la activități în funcție de organizația din care face parte. Muzeul Județean de Istorie „Ștefan cel Mare” din Vaslui și Complexul Muzeal

„Bucovina” din Suceava vor contribui la realizarea arhivei digitale (patrimoniul material și imaterial), cercetarea pe teren, vor furniza datele necesare pentru site și promovarea proiectului. Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Iași va asigura legătura cu firmele vizate din județul Iași și consultanța de specialitate în ceea ce privește patrimoniul industrial imobil, iar Centrul de Restaurare și Conservare a Patrimoniului Cultural Iași va contribui la cercetarea competentă a stării de conservare și consemnarea urgențelor în restaurare.

VIII. Concluzii:

Implementarea proiectului *Memoria patrimoniului industrial* pe o perioadă de un an nu va epuiza inventarierea și arhivarea tuturor valorilor de patrimoniu industrial și tehnic de pe teritoriul Moldovei. De aceea, având la bază experiența acumulată, ca și resursele umane și materiale, vom continua activitățile prin extinderea zonei de investigare și cercetare și atragerea de noi parteneri. O consecință logică a acestui proiect va fi clasarea patrimoniului industrial de valoare, pentru a intra în legalitate și a nu permite nimănui, indiferent de forma de proprietate, să distrugă sau să înstrăineze acele bunuri care reprezintă identitatea culturii tehnice a unei regiuni.